

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

19 квітня 2017 року

м. Тернопіль

№15- рк/к

Про вжиття заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень і розслідувань від 06.04.2017 № 29 «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

В ході реалізації повноважень щодо здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції територіальним відділенням, на підставі статті 3, пункту 12 частини першої статті 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», проводилось дослідження ринку надання платних медичних послуг закладами охорони здоров'я Тернопільської області.

Гусятинською центральною комунальною районною лікарнею (надалі Гусятинська ЦКРЛ, ЦКРЛ, Лікарня) (вул. Б. Лепкого, 1, смт. Гусятин Гусятинського р-ну Тернопільської обл., 48201, ідентифікаційний код 02000582) надаються платні медичні послуги, а саме, проведення медичних оглядів, в Гусятинському районі Тернопільської області.

Гусятинська ЦКРЛ включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (ЄДР), є юридичною особою.

Дата державної реєстрації – 24.02.1995, дата запису в ЄДР – 30.10.2006, номер запису – 1 648 120 0000 000377.

Основний вид діяльності за КВЕД:

86.10 Діяльність лікарняних закладів.

До переліку платних послуг, які надаються Лікарнею, а саме, проведення медичних оглядів, зокрема, входять:

- медичний огляд для отримання посвідчення водія транспортних засобів;
- медична підготовка водіїв та кандидатів у водії;
- обов'язковий профілактичний наркологічний огляд;
- обов'язковий попередній/періодичний психіатричний огляд;
- медичні огляди для тих, хто виїжджає за кордон;
- медичні огляди при прийнятті на роботу;
- медичні огляди по санітарних книжках;
- перед рейсовий огляд водіїв.

Отже, ЦКРЛ здійснює господарську діяльність та є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Крім ЦКРЛ платні медичні послуги мешканцям Гусятинського району надає Копичинецька комунальна районна лікарня (надалі Копичинецька КРЛ, КРЛ) (вул. Шевченка, 106, м.Копичинці Гусятинського р-ну Тернопільської обл., 48260, ідентифікаційний код 02000613).

За наданою Лікарнею інформацією, кількість наданих медичних послуг (проведених медичних оглядів) у 2014 році становить 3348 на суму 200874,34 грн., у 2015 році – 3136 на суму 188144,76 грн., у I півріччі 2016 року – 1580 на суму 118557,77 грн.

За наданою Копичинецькою КРЛ інформацією, кількість наданих нею медичних послуг (проведених медичних оглядів) у 2014 році становить 1590 на суму 159000 грн., у 2015 році – 1306 на суму 130594 грн., у I півріччі 2016 року – 612 на суму 68547 грн.

Частка Гусятинської ЦКРЛ на ринку надання платних медичних послуг, а саме проведення медичних оглядів, мешканцям Гусятинського району становила: у 2014 році – 56%, у 2015 – 59%, у I півріччі 2016 – 63%.

Відповідно, частка Копичинецької КРЛ на ринку надання платних медичних послуг, а саме проведення медичних оглядів, мешканцям Гусятинського району становила: у 2014 році – 44%, у 2015 – 41%, у I півріччі 2016 – 37%.

Згідно статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище Гусятинської ЦКРЛ та Копичинецької КРЛ на ринку надання платних медичних послуг за період 2014-2015 років та I півріччя 2016 року у територіальних межах Гусятинського району Тернопільської області містять ознаки монопольного (домінуючого) (колективна монополія).

Наказом т.в.о. головного лікаря Гусятинської ЦКРЛ від 26.01.2016 №11 «Про перегляд платних послуг в Гусятинській ЦКРЛ на 2016 рік» з 01.03.2016 встановлено тарифи на платні медичні послуги, що надаються Лікарнею.

Медичні огляди кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів.

Згідно з статтею 45 Закону України «Про дорожній рух» медичний і періодичний огляд кандидатів у водії і водіїв транспортних засобів проводиться з метою визначення здатності кандидатів у водії і водіїв до безпечного керування транспортними засобами. Зазначений огляд включає: попередні, періодичні, щозмінні передрейсові і післярейсові огляди, а також позачергові огляди, зумовлені необхідністю.

Проведення медичних оглядів водіїв транспортних засобів регулюються, зокрема:

- наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2013 №65/80, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22.02.2013 за №308/22840, яким затверджено «Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів» (надалі - Положення про медичний огляд), іншими нормативно-правовими актами.

Положенням про медичний огляд передбачено, що медичні огляди кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів проводяться медичними комісіями, що створюються в закладах охорони здоров'я. До складу медичної комісії входять лікар-терапевт (голова комісії), лікар-невропатолог, лікар-отоларинголог, лікар-офтальмолог, лікар-хірург.

Відповідно до п.2.2. Положення про медичний огляд, попередній (періодичний) медичний огляд включає в себе: загальне обстеження спеціалістами медичної комісії, лабораторне і функціональне обстеження (загальний аналіз крові та сечі, аналіз крові на цукор, ЕКГ, обстеження гостроти й полів зору, обстеження вестибулярного апарату, визначення групи крові та резус-фактора (надалі - Лабораторні дослідження «Водій»).

Згідно інформації, наданої Гусятинською ЦКРЛ, вартість медогляду кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів складає **187 грн.**, та включає в себе:

- медичний огляд для посвідчення водія транспортних засобів – 80 грн.;
- медичну підготовку водіїв та кандидатів у водії – 13 грн.;

- лабораторне дослідження: визначення групи крові та резус-фактора – 24 грн.;
- лабораторне дослідження: аналіз крові на мікрореакцію – 28 грн.;
- обов'язковий профілактичний наркологічний огляд – 42 грн.;
- довідку про перебування на психіатричному обліку.

У переліку Лабораторних досліджень «Водії» законодавством не передбачено проведення аналізу крові на мікрореакцію (діагностика сифілісу). Тому, включення до складових собівартості проведення медичного огляду кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів аналізу крові на мікрореакцію є зайвим.

Отже, тариф на проведення медичного огляду кандидатів у водії транспортних засобів є завищеним, що ущемляє інтереси споживачів даної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти у розмірі **28 грн.**

Вказані дії Гусятинської ЦКРЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Періодичні медичні огляди водіїв транспортних засобів

Лікарню не розмежовується поняття «попередній медичний огляд кандидатів у водії транспортних засобів» та «періодичний медичний огляд водіїв транспортних засобів».

При проведенні періодичного медичного огляду водіїв транспортних засобів повторне визначення групи крові та резус-фактора є недоцільним.

Тому, включення до складових собівартості проведення періодичного медичного огляду водіїв транспортних засобів лабораторних досліджень: визначення групи крові, резус-фактора та аналізу крові на мікрореакцію є зайвим.

Отже, тариф на проведення періодичного медичного огляду водіїв транспортних засобів є завищеним, що ущемляє інтереси споживачів даної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти у розмірі **52 грн.**

Вказані дії Гусятинської ЦКРЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Обов'язковий профілактичний наркологічний огляд.

Проведення наркологічних оглядів регулюється наступними нормативно-правовими актами України:

- постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.1997 №1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення»;
- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 №339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.12.1997 за №586/2390 (надалі Наказ №339);
- іншими нормативно-правовими актами.

Згідно наказу т.в.о. головного лікаря Гусятинської ЦКРЛ від 26.01.2016 №11, вартість послуги проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду складає 42,00 грн.

Відповідно до «Калькуляції собівартості проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду» затрати робочого часу лікаря-нарколога складають 30 хв., лаборанта – 25 хв., медичної сестри – 30 хв.

Пунктом 8 Інструкції про профілактичний наркологічний огляд та його обов'язкові обсяги (надалі Інструкція), затвердженої Наказом №339, передбачено, що обов'язковий обсяг обстеження включає лікарський наркологічний огляд, психологічне тестування та лабораторне дослідження активності гамма-глутамілтрансферази сироватки крові за програмами Всесвітньої організації охорони здоров'я «Тест «Аудит» та «Тест клінічного скринінгу».

Відповідно до п.9 Інструкції, дані профілактичного наркологічного огляду заносяться лікарем-наркологом до медичної картки форми №145-О.

Оскільки, всі тестування та заповнення медичних карток проводяться лікарями, то затрати робочого часу медичної сестри (30 хв., що складає 8,19 грн. (без нарахувань) або 10,17 грн. з нарахуваннями) зайво внесені до калькуляції собівартості проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду.

Включення до калькуляції затрат робочого часу медичної сестри призводить до завищення вартості медичної послуги проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти у розмірі 10,17 грн.

Таким чином, вказані дії Гусятинської ЦКРЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Слід зазначити, що витрати часу лікарів-спеціалістів при проведенні медичних оглядів в Гусятинській ЦКРЛ найвищі у Тернопільській обл.

Так, наприклад, витрати часу лікарів-спеціалістів при проведенні медоглядів у лікувальних закладах області становлять:

Назва лікувального закладу	Лікарі	Лікар-терапевт	Лікар-невропатолог	Лікар-отоларинголог	Лікар-офтальмолог	Лікар-хірург	Лікар-стоматолог
Монастирське РТМО	8	8	7,5	6	3,75	4	7
Борщівська ЦРКЛ	8	8	7,5	6	3,75	4	-
Кременецька РКЛ	7,8	7,8	7,1	5,3	5,1	4,4	-
Заліщицька ЦКРЛ	12	12	12	7,5	7,5	7	-
Гусятинська ЦКРЛ	20	20	20	20	20	20	30

Зазначене свідчить про можливе необґрунтоване завищення Гусятинською ЦКРЛ норм витрат часу лікарів-спеціалістів при проведенні медичних оглядів, що призводить до завищення тарифів на проведення медичних оглядів, що ущемляє інтереси споживачів даних послуг, які змушені сплачувати за їх отримання додаткові кошти.

Вказані дії Гусятинської ЦКРЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищевикладене, на підставі статей 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» (із змінами і доповненнями), статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві

юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія територіального відділення

РЕКОМЕНДУЄ:

Гусятинській центральній комунальній районній лікарні (вул. Б. Лепкого, 1, смт. Гусятин Гусятинського р-ну Тернопільської обл., 48201, ідентифікаційний код 02000582) вжити заходи щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, шляхом приведення розрахунків вартості проведення медичних оглядів до економічно обґрунтованого рівня.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій адміністративної колегії необхідно повідомити Тернопільське обласне територіальне відділення **в термін до 19 травня 2017 року.**

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Члени колегії:

Р.В.Лещишин, голова територіального відділення

Н.Є. Черномаз, заступник голови територіального відділення

А.Г.Левченко, начальник першого відділу досліджень і розслідувань

Н.С. Біловус, начальник другого відділу досліджень і розслідувань